

SÄÄNTÖMUUTOSOHJE YHDISTYKSILLE

Reservin Aliupseerien Liitto hyväksyi vuoden 1995 syyskokouksessa liitolle uudet säännöt. Porin kokouksessa liiton nimi muuttui muotoon Reserviläisliitto - Reservin Aliupseerien Liitto ja samalla sääntöjen jäsenyysspykälää lavennettiin siten, että liiton varsinaiseksi jäseneksi voi perinteisten aliupseeriyhdistysten lisäksi liittyä myös muita maanpuolustuksellisia yhdistyksiä.

Tämä päätös heijasti kentältä esitettyjä toiveita siitä, että liiton tulisi antaa aliupseeriyhdistyksille vapaat kädet päättää omasta jäsenpohjastaan.

Tähän tähtääviä sääntömuutoksia helpottaakseen liiton hallitus laati Porin syyskokouksen jälkeen yhdistyksille kahdet vaihtoehtoiset mallisäännöt, jotka hyväksymällä ne voivat vattomasti muuttaa omia sääntöjään ja samalla laventaa jäsenpohjaansa haluamassaan laajuudessa. Seuraavassa kuvaillaan sääntömuutoksen etenemistä yhdistystasolla sekä uusien sääntöjen rekisteröimismenettelyä.

Sääntömuutoksen eteneminen yhdistyksessä

Sääntöjen muuttaminen etenee yhdistyksessä sen voimassaolevien sääntöjen määräämällä tavalla. Yleensä prosessi on kuitenkin seuraava.

1. Hallitus/johtokunta tekee sääntömuutosesityksen

Yhdistyksen sääntöjen muutosprosessi käynnistyy sen hallituksen/johtokunnan päätöksellä. Hallituksen/johtokunnan kokouksen on tehtävä päätös siitä, esitetäänkö yhdistyksen yleiselle kokoukselle voimassaolevien sääntöjen muutosta. Mikäli päätös on myönteinen on seuraavaksi päätettävä siitä, minkälaista muutosta sääntöihin esitetään. Asia etenee seuraavasti:

- Hallitus/johtokunta on kutsuttava koolle yhdistyksen säännöissä määrätyllä tavalla. Kokouskutsussa on lisäksi oltava maininta siitä, että käsiteltävänä on esitys yhdistyksen sääntöjen muutoksesta.
- Kokouksessa läsnäolijoille on annettava aikaa tutustua liiton toimittamiin mallisääntöihin, mikäli niitä ei ole jo aiemmin hallituksen/johtokunnan jäsenille lähetetty. Tämän jälkeen on päätettävä, esitetäänkö yhdistyksen yleiselle kokoukselle voimassaolevien sääntöjen muutosta. Lopuksi tulee päättää, missä muodossa sääntömuutosta esitetään. Eli on päätettävä, esitetäänkö mallisääntöjen valinnaisten jäsenyysehtojen, eli pykälän 4 osalta reserviläislinjaa vai täysin avointa linjaa. Näiden erona on se, että reserviläislinja edellyttää jäseniltä asevelvollisuuden suorittamista kun taas täysin avoin linja edellyttää jäseniltä vain täysi-ikäisyyttä ja Suomen kansalaisuut-

ta. Jäsenyylinjauksesta keskusteltaessa kannattaa muistaa, että molemmissa tapauksissa yhdistys voi hylätä jäsenhakemuksen, vaikka hakija jäsenyysehdon täyttäisikin.

Yhdistyksen hallituksen/johtokunnan kokouksissa asiat päätetään yksinkertaisella ääntenemmistöllä.

- Erityisen tärkeää on, että yhdistyksen hallitus/johtokunta tekee yleiselle kokoukselle vain yhden sääntömuutosesityksen, jonka hyväksymisestä tai hylkäämisestä se päättää. Mikäli yhdistyksen kokoukselle esitetään vaikkapa kahta vaihtoehtoista sääntömuutosesitystä on todennäköistä, ettei niistä kumpikaan saa taakseen vaadittavaa 3/4 ääntenemmistöä.

2. Yhdistyksen kokous päättää sääntömuutoksesta

Yhdistyksen sääntöjen muuttamisesta päättää aina yhdistyksen yleinen kokous. Asiasta on mainittava myös kokouskutsussa. Sääntömuutosesityksen hyväksyminen vaatii 3/4 enemmistön annetuista äänistä. Käytännössä asian kulku on seuraava:

- Yhdistyksen yleinen kokous kutsutaan koolle yhdistyksen säännöissä määrättyllä tavalla. Kokouskutsussa on oltava maininta siitä, että käsittelyssä on hallituksen/johtokunnan esitys yhdistyksen sääntöjen muuttamisesta. On myös suotavaa, että yhdistyksen jäsenillä on mahdollisuus tutustua ennakolta sääntömuutosesitykseen eli, että esitys on nähtävissä vaikkapa kerhuhuoneistossa taikka sihteerin kotona.

Kokouskutsussa sanamuotona voi olla vaikkapa, että "Kokouksessa käsitellään hallituksen esitys yhdistyksen sääntöjen ja nimen muutoksesta. Sääntömuutosesitys on nähtävänä..."

- Yhdistyksen kokouksessa sääntömuutosesitys käsitellään omana kohtanaan esityslistan mukaisesti. Hallituksen/johtokunnan puheenjohtaja tai joku muu sen valtuuttama henkilö esittelee esityksen uusiksi säännöiksi, jonka jälkeen asiasta käydään keskustelua. Kaikkien hallituksen/johtokunnan jäsenten tulisi ainakin muodollisesti kannattaa tehtyä esitystä, vaikka olisivatkin sitä hallituksen/johtokunnan kokouksessa vastustaneet. Mikäli nähdään tarpeelliseksi, voidaan piirin tai jopa liiton edustajaa pyytää paikalle kertomaan tarkemmin sääntömuutokseen liittyvistä asioista.
- Keskustelun jälkeen asiasta päätetään. Mikäli hallituksen esitystä kannatetaan eikä hylkäys- tai muutosesityksiä tehdä, on sääntömuutosesitys hyväksytty. Mikäli esityksestä joudutaan äänestämään, vaatii sen hyväksyminen vähintään 3/4 kokouksessa annetuista äänistä.

Tärkeää on se, että ratkaisevassa äänestyksessä on vain yksi sääntömuutosesitys, jonka hyväksymisestä tai hylkäämisestä päätetään. Mikäli äänestyksessä on vastakkain vaikkapa kaksi erilaista sääntömuutosesitystä on todennäköistä, ettei niistä kumpikaan saa taakseen vaadittavaa 3/4 ääntenemmistöä ja näin koko sääntömuutosesitys raukeaa. Niinpä, mikäli asian käsittelyn aikana tehdään useampia sääntömuutosesityksiä, joita myös kannatetaan, on kokouk-

sen ensin päätettävä mikä sääntömuutosesityksistä viedään lopulliseen äänestykseen. Tarvittaessa tämäkin pitää tehdä äänestämällä, jolloin enemmän ääniä saanut esitys voittaa. Se todettakoon, että harvoin sääntömuutoksen käsittely menee näin vaikeaksi.

Päätös sääntömuutosesityksestä kirjataan pöytäkirjaan asianmukaisella tavalla. Pöytäkirjan tulee liittää myös yhdistyksen uudet säännöt. Lisäksi pöytäkirjaan tulee kirjata lause: "Valtuutetaan yhdistyksen puheenjohtaja tekemään näihin sääntöihin sellaiset muutokset, joita yhdistysrekisteritoimisto tai Reserviläisliitto ry esittävät". Tämä sen johdosta, ettei sanamuoto- ym. muodollisia korjauksia, joita yhdistysrekisteritoimisto usein vaatii tehtäväksi, tarvitse vielä hyväksyttäväksi yhdistyksen yleiseen kokoukseen.

3. Rekisteröinti-ilmoitus lähetetään liittoon

Yhdistyksen uudet säännöt on myös rekisteröitävä. Tämä tapahtuu laatimalla asianmukainen rekisteröinti-ilmoitus ja lähettämällä se Reserviläisliiton toimiston kautta yhdistysrekisteritoimiston käsittelyyn. Prosessi etenee seuraavasti:

- Täytetään mieluiten kirjoituskoneella kolme kappaletta alkuperäisiä "muutosilmoitus yhdistysrekisteriin" -lomakkeita. Niissä on täyttöohjeet, joita tulee tarkasti noudattaa. Lomakkeita on saatavissa Reserviläisliiton toimistosta, kihlakunnan rekisteritoimistosta, suoraan yhdistysrekisteritoimistosta tai sen [www-sivuilta osoitteesta http://www.prh.fi/yh/yhlom.html](http://www.prh.fi/yh/yhlom.html). Yhdistyksen puheenjohtajan on allekirjoitettava kaikki kolme lomaketta.
- Täytetyt ja allekirjoitetut lomakkeet, yksi kopio tai pöytäkirjanote asiasta päättäneen kokouksen pöytäkirjasta sekä yksi kappale yhdistyksen uusia sääntöjä lähetetään yhdessä kirjeessä Reserviläisliiton toimistoon. Uusien sääntöjen osalta liiton toimistoon voidaan lähettää vaikkapa kynällä täytetty kappale yhdistyksen mallisääntöjä. Olennaista on vain se, että kaikki vaaditut kohdat täytetään ja, että valittu jäsenyyspykälä ilmenee säännöistä selkeästi.
- Reserviläisliiton toimisto tarkistaa yhdistyksen sääntömuutoksen oikeellisuuden, puhtaaksikirjoittaa itse säännöt, maksaa yhdistyksen puolesta sääntömuutoksen rekisteröintimaksun ja lähettää rekisteröinti-ilmoituksen yhdistysrekisteritoimiston käsittelyyn.

Yhdistysrekisteritoimiston käsittelee rekisteröinti-ilmoituksia sangen verkkaiseen tahtiin. Tällä ei ole kuitenkaan käytännössä merkitystä, sillä ennakkotarkastetut mallisäännöt sellaisenaan hyväksynyt yhdistys voi ottaa uudet säännöt käyttöönsä heti.

4. Sääntömuutoksesta kannattaa tiedottaa

Reserviläisliiton muutosta käytännössä avoimeksi maanpuolustusjärjestöksi on

seurattu tiedotusvälineissä tarkasti. Niinpä myös yhdistysten sääntömuutoksilla on uutisarvoa erityisesti pienemmillä paikkakunnilla. Yhdistyksen sääntöjen ja nimen muutoksesta kannattaakin tiedottaa. Se voidaan hoitaa vaikkapa seuraavasti.

- Heti sääntömuutoksen hyväksymisen jälkeen kokouksen päätöksestä tulee antaa tiedote. Sen tulee sisältää lyhyt kuvaus uusien sääntöjen sisällöstä, tietoa sääntömuutoksen taustoista ja siitä, miten sääntömuutoksen arvelaan vaikuttavan yhdistyksen toimintaan. Tiedote tulee jakaa postitse tai faksilla paikallisille tiedotusvälineille. Jo ennen kokousta voidaan asiasta antaa ennakkotiedote ja mahdollisesti kutsua tiedotusvälineiden edustajia seuraamaan kokousta.

Reserviläisliitto on laatinut yhdistysten käyttöön tiedotepohjan, jota voidaan käyttää sääntömuutoksesta tiedotettaessa. Sen saa liiton toimistosta pyydettäessä paperina tai sähköpostilla.

5. Voiko mallisääntöjä muuttaa?

Yli 250 aliupseeriyhdistystä on tehnyt sääntömuutoksen vuosien 1996-2000 aikana. Niistä valtaosa on hyväksynyt liiton laatimat mallisäännöt sellaisenaan. Niitä on pidetty toimivina ja erityisen tyytyväisiä on oltu siihen, että mallisääntöjen vaihtoehtoisuus antaa yhdistyksille mahdollisuuden valita oma jäsenpohjansa.

Jotkut yhdistykset ovat kuitenkin tehneet mallisääntöihin muutoksia. Tämä on täysin mahdollista, vaikka liitto suosittelee ennakkotarkastettujen mallisääntöjen hyväksymistä sellaisenaan.

Näissä tapauksissa sääntömuutoksen rekisteröintiprosessi on kuitenkin tavallista hitaampi ja lisäksi uudet säännöt voidaan ottaa yhdistyksessä käyttöön vasta virallisen hyväksymispäätöksen jälkeen. Joidenkin yhdistysten osalta prosessia hidastaa vielä se, että niiden säännöt edellyttävät sääntömuutoksen käsittelyä myös liiton hallituksessa. Mallisääntöjä muuttanut yhdistys joutuu lisäksi hoitamaan rekisteröinnistä aiheutuvat, tavallista korkeammat kustannukset itse.

Mikäli mallisääntöjä muutetaan, tulisi ainakin niiden ensimmäinen ja neljäs pykälä ottaa yhdistyksen uusiin sääntöihin liiton esittämässä muodossa. Näin varmistetaan se, että sääntömuutoksen perusajatus toteutuu. Lisätietoja sääntömuutoksiin liittyvistä asioista antaa Reserviläisliiton toiminnanjohtaja Olli Nyberg, puh. (90) 4056 2041.